

IN MEMORIAM

JEVGEŅIJS ČARKOVŠ
(08.12.1935–31.10.2018)

Pēc smagas slimības mūžībā aizgājis RTU Datorzinātnes un informācijas tehnoloģijas fakultātes (DITF) profesors habilitētais matemātikas zinātņu doktors Jevgeņijs Čarkovs.

J. Čarkovs dzimis Rostovā pie Donas. Augstāko izglītību ieguvis Černovcu Valsts universitātē Ukrainā. 1983. gadā ieguvis fizikas un matemātikas zinātņu doktora grādu, 1992. gadā aizstāvējis habilitētā doktora disertāciju.

Darba gaitas J. Čarkovs sāka 1959. gadā PSRS Zinātņu akadēmijas Matemātikas institūtā asistenta amatā. Strādāja par Latvijas Valsts universitātes Skaitļošanas centra zinātnisko līdzstrādnieku (1962–1968), bija Skaitļošanas centra laboratorijas vadītājs (1972–1979). No 1979. gada viņa darba gaitas saistītas ar Rīgas Politehnisko institūtu / RTU. 1979. gadā J. Čarkovs ievēlēts par Lietišķās matemātikas katedras vadītāju, līdz 2007. gadam bijis Varbūtību teorijas un matemātiskās statistikas katedras vadītājs. Izstrādājis bakalaura studiju programmu «Finanšu inženierija» un doktora studiju programmu «Matemātiskā statistika un tās lietojumi». Viņa vadībā izstrādāti un aizstāvēti 26 promocijas darbi. Desmit J. Čarkova doktorantu strādā vai strādāja RTU.

Profesors aktīvi piedalījās jauno speciālistu sagatavošanā. Vadīja bakalauru darbus, inženierprojektus un maģistru darbus matemātiskās statistikas un finanšu matemātikas virzienā. Līdz pēdējām mūža dienām aktīvi darbojās RTU DITF Vides modelēšanas centrā kā vadošais pētnieks.

Uzrakstījis divas monogrāfijas, 14 mācību līdzekļus, vairāk nekā 100 zinātnisko rakstu. Aktīvi darbojās zinātnē. Bija vairāku Latvijas Zinātņu padomes projektu vadītājs un dalībnieks.

Profesors aktīvi darbojās arī starptautiskās un nacionālās zinātnes apvienībās: bijis LU padomes ar promocijas tiesībām zinātņu nozarē «Matemātika» loceklis, starptautiskā žurnāla «*Random Operators and Stochastic Equations*» redkolēģijas loceklis, starptautiskā žurnāla «*Journal of Applied Mathematics*» redkolēģijas loceklis, starptautisko konferenču «*APLIMAT*» programmu komiteju loceklis (2002–2011), starptautisko konferenču «*System Analysis and Information Technologies. SAIT*» programmu komiteju loceklis (2007–2011), Starptautiskā Statistikas institūta īstenais loceklis, Amerikas Matemātiķu biedrības un Latvijas Matemātiķu biedrības biedrs.

Viņa darbība tikusi novērtēta arī valsts līmenī. Viņš saņēmis vairākus Goda un Atzinības rakstus. 2011. gadā kļuvis par Atzinības krusta virsnieku.

Dzīvi ārpus darba viņš bagātināja ar dažādiem vaļaspriekiem: grāmatām, teātri, koncertiem.

RTU DITF Varbūtību teorijas un matemātiskās statistikas katedra

JĀNIS GERHARDS
(18.11.1942–19.01.2019)

Mūžībā devies RTU Energētikas un elektrotehnikas fakultātes (EEF) Elektroapgādes katedras vadītājs, bijušais RTU mācību prorektors un EEF dekāns profesors Jānis Gerhards.

J. Gerhards dzimis 1942. gadā Jelgavā, mācījies Jelgavas 1. vidusskolā, vēlāk iestājies Rīgas Politehniskā institūta (RPI) EEF, ko absolvēja 1966. gadā. Jau studiju gados J. Gerhards sāka darbu «Latkomunenergo», kur no 1958. līdz 1962. gadam strādāja par Jelgavas tīklu rajona elektromontieri. Vēlāk – no 1967. līdz 1970. gadam – viņš bija šī uzņēmuma Dienvidu elektrisko tīklu rajona ekspluatācijas inženieris. No 1970. līdz 1973. gadam Jānis Gerhards studēja EEF aspirantūrā. Pēc aspirantūras beigšanas līdz 1981. gadam strādāja EEF par vecāko laborantu, asistentu un vecāko pasniedzēju. 1981. gadā J. Gerhards ieguva tehnisko zinātņu kandidāta nosaukumu, vēl pēc 11 gadiem – doktora grādu un 2002. gadā tika ievēlēts par RTU profesoru.

No 1988. līdz 1990. gadam viņš pašreizējā pildīja EEF dekāna pienākumus, bija Elektroapgādes katedras vadītājs, 1990. gadā kļuva par RTU mācību prorektoru un šajā amatā nostrādāja desmit gadu. Tas bija laiks, kad līdz ar valsts iekārtas maiņu mainījās gan RTU struktūra un studiju sistēma, gan visas valsts izglītības sistēma kopumā. Pēc tam vienu gadu viņš bija EEF Elektroapgādes optimizācijas profesoru grupas vadītājs. 2001. gadā J. Gerhards atkārtoti tika ievēlēts par EEF dekānu un veica šo darbu līdz pat 2011. gadam.

J. Gerharda zinātniskā darbība saistīta ar pētījumiem enerģētikas attīstības veicināšanā un inovāciju vides veidošanā Latvijā. Viņa vadībā veikti zinātniski pētījumi par dažādiem elektroapgādes drošuma aspektiem, īpaši elektroizolāciju novecošanas jomā. Profesors ir vairāk nekā 80 zinātnisko publikāciju, vairāku mācību grāmatu autors un astoņu grāmatu līdzautors.

J. Gerhards no 1994. līdz 1995. gadam bija AS «Latvenergo» padomes priekšsēdētājs, no 1995. līdz 1997. gadam – AS «Latvenergo» padomes loceklis.

J. Gerhards bija Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku asociācijas, Elektrotehnikas un elektronikas institūta, Latvijas Zinātnieku savienības biedrs un Latvijas Zinātnes padomes Inženierzinātņu un datorzinātnes ekspertu komisijas loceklis.

J. Gerharda darbu augstu vērtēja gan kolēģi, gan studenti. Viņa paveiktais ir novērtēts arī ar Latvijas Zinātņu akadēmijas un AS «Latvenergo» A. Vītola vārdbalvu par «Pētījumiem enerģētikas attīstības veicināšanā un inovāciju vides veidošanā Latvijā», ko viņš saņēma 2007. gadā.

RTU Enerģētikas un elektrotehnikas fakultāte

ILGARS GROSVALDS
(21.07.1927–04.05.2019)

Mūžībā aizgājis zinātņu vēsturnieks un ķīmiķis Ilgars Grosvalds. Viņa dzīves moto bija: rast prieku cilvēkos, dabā un grāmatās. I. Grosvalda darba mūžs noslēdzās Jūrmalā pie rakstāmgalda.

I. Grosvalds dzimis 1927. gada 21. jūlijā Amerikas Savienotajās Valstīs, Masačūsetsas pavalstī, Lorensas (*Lawrence*) pilsētā būvuzņēmēja un 1905. gada revolucionāra Jāņa (Džona) un Ellas Grosvaldu ģimenē. 20. gadsimta 20. gadu beigās, kad ASV sākās vispārējā ekonomiskā krīze, Grosvaldu ģimene atgriezās dzimtenē Latvijā.

I. Grosvalds studēja Latvijas Valsts universitātes Ķīmijas fakultātē un Ļeņingradas neklātienes industriālā institūta Rīgas filiālē, kuru beidza 1957. gadā, kļūstot par ķīmijas tehnologu javu saistvielu specialitātē; aizstāvēja tehnisko zinātņu kandidāta disertāciju «Javu saistvielu ražošanas un pielietošanas attīstība Latvijas PSR teritorijā» (1975), iegūstot tehnisko zinātņu kandidāta grādu, kas 1993. gadā nostrificēts par inženierzinātņu doktora grādu.

Inženiera ķīmiķa I. Grosvalda darba gaitas sākās 1949. gadā Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Ķīmijas institūtā. 1951. gadā viņš sāka strādāt Slokas romāncementa rūpnīcā par tehnisko vadītāju. 1952. gadā līdztekus darbam rūpnīcā un neklātienes studijām I. Grosvalds sāka strādāt arī Slokas strādnieku jaunatnes vakara vidusskolā par ķīmijas skolotāju (1952–1960).

Par paaugstinātas kvalitātes dolomītromāncementa ražošanu un lietošanu grupa zinātnieku, viņu vidū arī I. Grosvalds, 1954. gadā saņēma LPSR Ministru Padomes prēmiju, 1957. gadā – izgudrojuma autorapliecību. Pēc augstskolas absolvēšanas I. Grosvalds pārgāja strādāt uz Rīgas cementa un šifera rūpnīcu par vecāko inženieri – laboratorijas vadītāja vietnieku (1957–1964). Līdztekus darbam rūpnīcā viņš strādāja par skolotāju Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskolā (1960–1990). 1964. gadā I. Grosvalds sāka strādāt arī Rīgas Industriālajā politehnikumā (1964–1970), bet no tehnikuma viņam nācās aiziet, jo 1970. gada nogalē viņa meita Sandra Grosvalde Mirušo piemiņas dienā nolika ziedus

un aizdedzināja svecīti pie Latvijas Valsts pirmā prezidenta Jāņa Čakstes pieminekļa Meža kapos Rīgā.

Rīgas Politehniskā institūta (RPI) Ķīmijas fakultātes Silikātu tehnoloģijas katedras Rentgenpētījumu laboratorijā I. Grosvaldu darbā pieņēma viņa diplomdarba vadītājs profesors Jūlijs Eiduks. Un tā viņš daudzus gadus strādāja augstskolā par vecāko inženieri (1970–1991) un veica zinātniskos pētījumus.

I. Grosvalds kopā ar kolēģiem pievērsās Latvijas arhitektūras pieminekļu – Brāļu kapu, Brīvības pieminekļa, viduslaiku piļu, Pētera un Doma baznīcu – restaurācijai un konservācijai. 1998. gadā Latvijas Kultūras ministrija piešķīra viņam Restaurācijas vecmeistara nosaukumu minerālo būvmateriālu tehnoloģijā.

Līdzās darbam RPI I. Grosvalds 1975. gadā kļuva par līdzdibinātāju un reizē vadītāju (1975–2009) jaunatklātajā Latvijas Ķīmijas vēstures muzejā. Tas bija viens no I. Grosvalda sirdsdarbiem. Viņš meklēja un vāca eksponātus, rīkoja izstādes un ķīmijas dižgariem veltītos piemiņas lasījumus. Pēdējos gados viņš tajā strādāja sabiedriskā kārtā.

I. Grosvaldam patika un padevās pedagoga darbs, tāpēc 1993. gadā viņš atgriezās skolotāja darbā Rīgas Valsts tehnikumā, kādreizējā Rīgas Industriālajā politehnikumā. Neraugoties uz lielo gadu starpību starp pedagogu un audzēkņiem, I. Grosvaldam bija labs kontakts ar audzēkņiem, viņš ar toleranci izprata jauniešiem raksturīgās izdarības. Bijušie skolnieki viņu allaž raksturoja kā iejūtīgu un respektējamu pedagogu, kuru cienīja gan jaunieši, gan kolēģi.

I. Grosvalds darbojies arī Dabas un vēstures biedrības Tehnikas pieminekļu aizsardzības sekcijā, kur bijis vadītāja vietnieks, Latvijas Zinātnieku savienībā, Latvijas Ķīmijas biedrībā, Latvijas Zinātņu vēstures asociācijā, kur ilgus gadus pildīja sekretāra pienākumus un kļuva par tās pirmo Goda locekli (1994), kā arī bijis nacionālās apvienības «Tēvzemei un brīvībai/LNNK» biedrs, kur bija domes loceklis. Bija žurnālu «Akadēmiskā Dzīve», «Tehnikas Apskats», rakstu krājuma «Baltijas zinātņu vēstures apcerējumi», RTU zinātnisko rakstu «Zinātņu un augstskolas vēsture» un monogrāfijas piecās daļās «Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā» redakcijas kolēģijas loceklis. Viņa vārds atrodams arī šīs monogrāfijas autoru sarakstā. Izdotas 18 I. Grosvalda un līdzautoru sastādītās grāmatas un publicēti ap 670 zinātnisku un populārzinātnisku rakstu.

I. Grosvalda paveiktais ir ticis augstu novērtēts – viņš ir P. Valdena prēmijas un medaļas laureāts (1994) par pētījumu ciklu «Zinātnes un tehnoloģijas attīstība Latvijā un trimdā». 2006. gadā viņš kļuva par Latvijas valsts emeritēto zinātnieku.

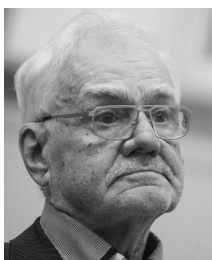
Grosvalda kungs bija liels grāmatu cienītājs, mājas bibliotēka bija bagāta ar dažādu literatūru. Viņš allaž atcerējās, ka par pirmo ar brāli

kopā nopelnīto algu viņi nopirka starpkaru laikā Latvijā izdoto Latviešu konversācijas vārdnīcu. No bibliotēkas I. Gosvalds smēlies iedvesmu daudzu viedo zinātnieku un radošo personību dzīves aprakstiem. Arī patlaban iesniegti publicēšanai vairāki raksti. Viņš iemēģinājis roku arī dzejas rakstīšanā, iedvesmojoties no dzīvesbiedres Ilonas.

Ilgars bija bagāts vīrs – kuplā ģimene ar daudzajiem mazbērniem un mazmazbērniem vienmēr bija ap viņu. Atceres un svētku dienas tika atzīmētas ar četrus paaudžu kopīgiem braucieniem pa Latviju un dzimto vietu apmeklējumiem.

I. Gosvalds zemes klēpī guldīts Jaundubultu kapsētā.

Irēna Kalniņa
Alīda Zigmunde

HELMUTS GUĻEVSKIS
(08.10.1937–30.04.2019)

2019. gada 30. aprīlī noslēdzās inženiera Helmuta Guļevska mūžs. Viņš bija kurzemnieks, dzimis 1937. gada 8. oktobrī Jelgavā Bikstu skolotājas un dzelzceļa stacijas priekšnieka ģimenē. Helmutis bija jaunākais četrus bērnu ģimenē. 1949. gada martā Guļevsku ģimeni represēja, un tā nonāca Omskas apgabalā, Krievijā. Tēvs 1952. gadā devās mūžībā, bet Helmutis, viņa māte, divas māsas un brālis 1956. gadā saņēma atļauju atstāt piespiedu nometinājuma vietu.

Krievijā Helmutis absolvēja vidusskolu, bet pēc atgriešanās dzimtenē, 1964. gadā, Rīgas Politehniskā institūta (RPI) Aparātubūvniecības un automatizācijas fakultāti. Jaunais inženieris savā *Alma mater* sāka strādāt 1965. gadā un tai veltīja vairāk nekā 50 gadu. Darba gaitas viņš sāka Mašīnu un automātu zinātniskās pētniecības problēmu laboratorijā kā zinātniskais darbinieks (1965–1970), 1970. gadā turpināja darbu RPI kā vecākais pasniedzējs, savas zināšanas un pieredzi nododot studentiem. Līdz 1996. gadam H. Guļevskis strādāja RPI, no 1990. gada – RTU Mašīnbūves iekārtu katedrā, pēdējos gados – docenta amatā (1991–1996). 1993. gadā viņš ieguva inženierzinātņu doktora (*Dr. sc. ing.*) grādu. No 1995. līdz 2017. gadam inženieris H. Guļevskis bija RTU Studiju satura un programmu nodaļas vadītājs. 1997. gadā viņam piešķirts RTU Goda darbinieka nosaukums.

Jau studiju gados H. Guļevskis iesaistījās RPI sporta aktivitātēs, galvenokārt orientēšanās sportā. Viņa vārds atrodams gan RPI, gan Latvijas izlasēs. Viņam ļoti patika arī kalni, un H. Guļevskis ir pabijis un kāpis kalnu virsotnēs gan Karpatos, gan Altajā, gan arī citviet.

Brīvajā laikā H. Guļevskis daudz lasīja, īpaši viņu saistīja inženierzinātņu vēsture. Tad Helmutis gāja uz arhīviem un bibliotēkām, un rezultātā tapa interesantas, faktos balstītas publikācijas. Nozīmīgs ir viņa ieguldījums Transporta un mašīnzinību fakultātes vēstures izpētē un apkopošanā, kā arī RPI / RTU vēsturē. Kopā ar kolēģiem uzrakstīts apjomīgs piecu sējumu darbs «Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā» (2002–2017). Viņš aktīvi piedalījās RTU starptautisko zinātnisko konferenču Zinātņu un augstskolu vēstures sekcijas darbā, bija

RTU zinātnisko rakstu «Humanitārās un sociālās zinātnes. Zinātņu un augstskolu vēsture» redakcijas kolēģijas loceklis (2003–2016), kā arī rakstu krājuma galvenais redaktors (2012–2016). Daudzus gadus viņš aktīvi darbojās Latvijas Zinātņu vēstures asociācijā. H. Guļevskis ir ne tikai piecu RPI / RTU vēsturei veltītu monogrāfiju līdzautors, viņš atstājis mantojumā ap 160 zinātniskās un populārzinātniskās publikācijas, kā arī mācību metodiskos darbus.

Noslēdzies H. Guļevska darba mūžs Rīgā, bet atdusēsies viņš Bikstu kapsētā, netālu no savām bērniības mājām, kur pļauta zāle, kur zāgēta malka, kur skriets, iets un sapņots, kur kopā būts ar saviem mīļajiem.

Profesore Alīda Zigmunde

IVARS KNĒTS
(17.09.1938–01.03.2019)

80 gadu vecumā 2019. gada 1. martā mūžībā devies Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) akadēmiķis, RTU emeritētais profesors *Dr. habil. sc. ing.* Ivars Knēts.

I. Knēts dzimis 1938. gada 17. septembrī Rīgā būvtehnika ģimenē kā otrais dēls. Viņa vectēvs bija galdnieks. Knētu dzimta nāk no Kurzemes. Profesora bērnība pagāja Rīgā, Āgenskalnā. 1956. gadā I. Knēts pēc Rīgas Būvniecības tehnikuma absolvēšanas sāka studijas Latvijas Valsts universitātes (LVU) Inženierceltniecības fakultātē, kas 1958. gadā kļuva par atjaunotā Rīgas Politehniskā institūta (RPI) struktūrvienību. 1961. gadā viņš absolvēja institūtu un ieguva būvinženiera diplomu. Studiju gados I. Knēts bija labāko studentu vidū un 1960./1961. mācību gadā, būdams 5. kursa students, bija viens no pirmajiem jaundibinātās Ļeņina stidendiņas saņēmējiem.

1961. gadā rektors Aleksandrs Mālmeisters nodibināja RPI Plasticitātes problēmu laboratoriju, ko iekļāva Celtniecības fakultātes sastāvā un kas darbojās augstskolā līdz 1963. gada vasarai. A. Mālmeisters aizgāja no RPI rektora amata un kļuva par jaunizveidotā Latvijas Padomju Sociālistisko Republiku Zinātņu akadēmijas (LPSR ZA) Polimēru mehānikas institūta direktoru, tāpēc arī Plasticitātes problēmu laboratorijas pārcēlās uz jaundibināto zinātnisko institūtu. Tā zinātniskais līdzstrādnieks I. Knēts kopā ar citiem kļuva par LPSR ZA darbinieku.

Plānsienu konstrukciju noturības aprēķināšanas ieviesto lokālo deformāciju teoriju bija izstrādājis profesors A. Mālmeisters, tālāk to paplašināja profesors I. Knēts. Viņš 1965. gadā aizstāvēja tehnisko zinātņu kandidāta disertāciju par plānsieniņu čaulu noturību, bet 1977. gadā – doktora disertāciju par kaulaudu biomehāniku. Tas bija jauns un perspektīvs zinātniskais virziens, un jau 1970. gadā sāka veidoties zinātniskā laboratorija, kuras uzdevums bija pētīt dabas veidoto bioloģisko audu mehāniskās īpašības un biomehānisko uzvedību dažādu slodžu un vides faktoru ietekmē. Pateicoties laboratorijas kolektīva spraigajam darbam, jau pavisam drīz tā kļuva par vadošo bioloģisko audu biomehānikas centru toreizējā Padomju Savienībā.

A. Mālmeisters uzticēja I. Knētam veidot Biomehānikas zinātniskās pētniecības laboratoriju (ZPL). Sākas intensīvs darbs pie kolektīva radīšanas, iesaistot tajā inženierus, mediķus, bioķīmiķus un materiālu mehānikas pārstāvjus. Turpinājās arī darbs ar studentiem, un 1969. gadā I. Knētu ievēlēja docenta amatā RPI Būvkonstrukciju katedrā, nākamajā gadā – par LPSR ZA Jauno zinātnieku padomes priekšsēdētāju. Biomehānikas ZPL oficiāli dibināja 1971. gadā. Drīz tika iegūti pirmie pētījumu rezultāti kaulaudu un asinsvadu biomehānisko īpašību izpētē. 1977. gadā I. Knēts sekmīgi aizstāvēja disertāciju zinātņu doktora grāda iegūšanai par tēmu «Cilvēka cieto bioloģisko audu deformēšanās un sabrukums». No 1978. gada viņš bija RPI profesors.

Plašs un daudzpusīgs bija viņa zinātniskais darbs. 1975. gadā uz LPSR ZA zinātniskās laboratorijas un Traumatoloģijas un ortopēdijas ZPI bāzes tika organizēta pirmā PSRS konference inženierijas un medicīnas biomehānikā ar plašu ārzemju zinātnieku līdzdalību. Konferences rīcības komitejas priekšsēdētājs bija LPSR ZA prezidents A. Mālmeisters, zinātniskie sekretāri – I. Knēts un H. Jansons. Rīgā notika arī nākamās PSRS biomehānikas konferences – 1979., 1983. un 1986. gadā. Pēdējā no tām bija iekļauta Eiropas Biomehānikas savienības konferences sastāvā, un tās noslēgumā I. Knētam piešķīra Eiropas Biomehānikas savienības Goda biedra nosaukumu. Tajā pat gadā viņam piešķīra arī Čehoslovākijas Teorētiskās un lietišķās mehānikas savienības Goda biedra nosaukumu, 1982. gadā I. Knēts tika uzņemts prestižajā PSRS ZA Teorētiskās un lietišķās mehānikas Zinātniskās padomes sastāvā.

1976. gadā I. Knētam zinātnieku grupas sastāvā piešķīra Latvijas PSR Valsts prēmiju par asinsvadu rekonstruktīvo operāciju biomehānisko pamatojumu un šo operāciju ieviešanu klīniskajā praksē. 1971. un 1980. gadā par biomehānikas pētījumu kopu viņam piešķīra LPSR ZA pirmo prēmiju.

1990. gadā ASV I. Knēts kļuva par Pasaules Biomehānikas padomes locekli. No laboratorijas zinātnieku un ar viņiem saistīto pētnieku vidus ir nākuši 18 zinātņu kandidāti un seši zinātņu doktori. 1987. gadā I. Knēts piekrita pārnākt uz RPI ar nosacījumu, ka kopā ar viņu varēs pārnākt arī viss laboratorijas kolektīvs. Tā arī notika, un pirmo reizi LPSR ZA vēsturē zinātniskā laboratorija ar visiem darbiniekiem, aparatūru un algas fondu pārnāca RPI sastāvā kā neatkarīga laboratorija zinātņu prorektora pakļautībā. Laboratorija darbojās Inženierceltniecības fakultātes ēkā.

1987. gada 1. augustā I. Knēts sāka strādāt par RPI zinātņu prorektoru un šo amatu pildīja līdz 1999. gada 20. decembrim, kad tika ievēlēts par RTU rektoru. No 2000. gada viņš sāka pildīt RTU vienpadsmitā rektora pienākumus un atkārtoti šajā amatā tika ievēlēts arī 2004. gadā. Rektora pienākums viņš veica līdz 2011. gada janvāra beigām.

Rīgas biomehāniķu skolas pamatlicējs I. Knēts 1992. gadā tika ievēlēts par LZA akadēmiķi, darbojās daudzās starptautiskās apvienībās, komitejās, bija žurnālu redkolēģiju loceklis. 2006. gadā viņš saņēma Rīgas balvu zinātnē, 2012. gadā – Cicerona balvu. Viņš bija arī Rīgas Stradiņa universitātes Goda doktors (2000), Eiropas Zinātņu un mākslas akadēmijas īstenais loceklis (1999), Pasaules Materiālzinātņu un ražošanas inženierijas zinātņu akadēmijas īstenais loceklis (2006), Latvijas Zinātnes padomes loceklis, LZA Senāta loceklis.

Akadēmiķa zinātniskais darbs mērāms ar vairāk nekā 200 publicētiem zinātniskiem un mācību metodiskiem darbiem, grāmatām, un viņš ir ieguvis sešus patentus ārzemēs. I. Knēts augstu vērtēja un godāja RPI, no 1990. gada – RTU tradīcijas, piedalījās apjomīgu piecu augstskolas vēsturei veltītu grāmatu sastādīšanā. Viena no I. Knēta prioritātēm bija universitātes pozitīva tēla veidošana, viņš allaž uzsvēra, ka «RTU vārdam jāskan pasaulē!»

Viņš bija RTU Goda darbinieks (2011).

Studiju gados I. Knēts nodarbojās ar vieglatlētiķu un piedalījās atjaunotā RPI sporta dzīves organizēšanā. I. Knēts bija RPI Sporta kluba vieglatlētiķu, tūrisma un peldēšanas sekcijas vadītājs. LPSR Zinātņu akadēmijā I. Knēts bija viens no sporta darba aktīvistiem. Noteikti jāmin, ka Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) atjaunošanas konferencē 1988. gada 19. novembrī LOK prezidenta amatam tika izvirzīti pieci kandidāti, tostarp – I. Knēts. Lai gan prezidenta amatā viņš netika ievēlēts, profesors pildīja LOK valdes locekļa pienākumus. 1989. gadā I. Knēts kļuva arī par jaundibinātās Latvijas Olimpiskās akadēmijas viceprezidentu.

Vasarās I. Knēts ar ģimeni mēdza atpūsties RTU semināru, sporta un atpūtas bāzē «Ronīši», kur baudīja jūras spirtumu un prieku skuju aromātu. Redzot, ka dažām priedītēm apkakšējie zari nokaltuši, paņēma «fukšīti» un nozāģēja tos. Lai bērni nesavaino sejas un ir glīti apkārtne.

Akadēmiķa darbs nezudīs. Zinātnisko un pedagoģisko darbu turpina viņa skolnieki.

I. Knēts apbedīts 1. Meža kapos Rīgā.

Profesore Alīda Zigmunde

VILNIS KRĒSLIŅŠ
(06.01.1943–19.03.2019)

2019. gada 19. martā mūžībā aizgājis RTU Padomnieku konventa loceklis, RTU Valsts eksaminācijas komisijas priekšsēdētājs, mācībspēks, izcils enerģētiķis, AS «Augstsprieguma tīkls» padomes priekšsēdētājs, ilggadīgs Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku asociācijas valdes priekšsēdētājs *Dr. sc. ing.* Vilnis Krēslīņš.

V. Krēslīņš dzimis 1943. gadā Valmierā. Viņa tēvu 1945. gadā izsūtīja, un represētā ģimene devās uz Mazsalacu. 1950. gadā Vilnis sāka mācības Skaņākalna pamatskolā un vēlāk tās turpināja Jūrmalā, A. Pumpura vidusskolā. 1955. gadā Vilnis ar māti aizbrauca dzīvot pie izsūtītā tēva Vorkutā, kur 1960. gadā pabeidza vidusskolu.

1960. gadā V. Krēslīņš atgriezās Rīgā un sāka studijas Rīgas Politehniskā institūta Elektroenerģētikas fakultātē, vienlaikus strādājot par elektromontieri Rīgas elektromašīnbūves rūpnīcā, Rīgas PMK un «*Latvenergo*» Augstsprieguma tīklā. 1976. gadā viņš veiksmīgi pabeidza studijas un saņēma inženiera elektriķa diplomu rūpniecības uzņēmumu un pilsētas elektroapgādes specialitātē.

1974. gadā V. Krēslīņš sāka strādāt PSRS Ziemeļrietumu energosistēmu Apvienotajā dispečeru pārvaldē par dispečeru. Ar to sākās strauja V. Krēslīņa izaugsme: dispečers, vecākais dispečers, dispečera dienesta priekšnieka vietnieks, dienesta priekšnieks.

1989. gadā V. Krēslīņu ievēlēja par Apvienotās dispečeru pārvaldes priekšnieku, tehnoloģiskā pakļautībā atrodoties desmit energosistēmām (Kolas, Karēlijas, Ļeņingradas, Novgorodas, Pleskavas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Kaļiņingradas un Baltkrievijas) ar kopējo elektroenerģijas jaudu ~ 30 GW. Tā bija liela energosistēmu apvienība ar teicami nostādītu operatīvu tehnoloģisko vadību, izmantojot jaunākās un modernākās vadības un informācijas tehnoloģijas. Tas tika atzīts par paraugdispečercentru, kur stažēties brauca pārstāvji pat no Indijas, Vācijas, Austrijas, Kubas u. c. valstīm. V. Krēslīņš bija uzņēmuma vadītāja – Latvijas patriota piemērs. Vissavienības uzņēmums Rīgā bija viens no pirmajiem, kurā tika dibināta Tautas frontes grupa un pie

uzņēmuma Šmerļa ielā svētkos uzvilks Latvijas sarkanbaltsarkanais karogs.

Pēc Baltijas valstu neatkarības atjaunošanas turpinājās V. Krēsliņa ceļš lielajā enerģētikā. Pateicoties viņa godīgajai un atklātajai attieksmei pret darbu un kolēģiem un patiesi izcilajām organizatora spējām, trīs Baltijas valstu energosistēmas saglabāja iespēju nodrošināt nepārtrauktu elektroenerģijas apgādi, t. sk. PSRS ieviestās Lietuvas energoblokādes laikā. Uz PSRS uzņēmuma bāzes Rīgā 1992. gadā nodibināja Baltijas valstu elektrosistēmu apvienoto dispečeru centru «DC Baltija» ar V. Krēsliņu priekšgalā. Viņa vadībā Latvijas energosistēma sekoja laikmeta pārmaiņām – no centralizētas reģionu sistēmas uz neatkarīgu valstu veidotu sadarbības modeli. Paralēli darbam V. Krēsliņš 1998. gadā aizstāvēja inženierzinātņu doktora disertāciju un 2000. gadā viņu ievēlēja par Latvijas Elektroenerģētiku biedrības prezidentu, vēlāk Latvijas Elektroenerģētiku un energobūvnieku asociācijas (LEEA) valdes priekšsēdētāju. 2016. gadā viņu uz piecu gadu termiņu kļuva par AS «Augstsprieguma tīkls» padomes priekšsēdētāju. V. Krēsliņš šajā laikā turpināja darboties kā LEEA valdes padomnieks.

Profesionālā erudīcija un plašās zināšanas par lielo energosistēmu drošu un stabilu darbu V. Krēsliņu padarīja par zināmu un atzītu cilvēku ne tikai Latvijas elektroenerģētiku sabiedrībā, bet arī Eiropas valstīs. Kolēģi V. Krēsliņu vienmēr atcerēsies kā pozitīvu, erudītu un nosvērtu cilvēku ar neizsīkstošu humora dzirksti.

RTU Enerģētikas un elektrotehnikas fakultāte

ANATOLIJS ĻEVČENKOVŠ
(04.01.1946–27.05.2019)

2019. gada 27. maijā 73 gadu vecumā mūžībā devies RTU Energētikas un elektrotehnikas fakultātes Industriālās elektronikas un elektrotehnoloģiju institūta profesors inženierzinātņu doktors Anatolijs Ļevčenko.

Profesors dzimis Ļeņingradas apgabalā Krievijā un ir Rīgas Politehniskā institūta (RPI), tagad RTU, Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultātes 1969. gada absolvents. Augstskolā A. Ļevčenko sāka strādāt 1967. gadā, vēl būdams students, un viss viņa darba mūžs – no inženiera un asistenta līdz profesoram (2006) – saistīts ar RPI / RTU.

Profesors bija Latvijā un pasaulē pazīstams zinātnieks ar pētījumiem intelektuālo transporta sistēmu un loģistikas lēmumu pieņemšanas atbalsta sistēmu jomā. Viņa galvenie zinātniskā darba virzieni un pētījumu joma – līdzstrāvas piedziņas elektriskās shēmas ar mākslīgā intelekta vadību elektroniskām iekārtām.

A. Ļevčenko pētīja mākslīgā intelekta metožu, piemēram, neironu tīklu, klasterizācijas, faziloģikas, ģenētisko, imūno un evolūcijas algoritmu, saraksta teorijas algoritmu, saišu grafu teorijas lietojumu elektrotransporta sistēmu diagnostikas, kustības vadības, kustības optimizācijas un koordinācijas uzdevumiem.

Profesors ir 212 zinātnisko rakstu, septiņu mācību grāmatu un deviņu patentu autors. Vadījis vairākus Latvijas un Eiropas Savienības zinātniskos projektus. Profesora vadībā aizstāvēti septiņi promocijas darbi.

A. Ļevčenko zemes klēpī guldīts Rīgas 2. Meža kapos.

RTU Sabiedrisko attiecību departaments

VĪTAUTS MILAŠS
(20.06.1934–05.03.2019)

2019. gada 5. martā mūžībā aizgājis RTU Goda doktors, Kauņas Tehnoloģiju universitātes (KTU) emeritētais profesors Vītauts Milašs.

Vītauts Milašs (*Vytautas Milašius*) bija tekstilmateriālu tehnologs, habilitētais tehnisko zinātņu doktors, profesors, kopš 2012. gada – RTU Goda doktors, viņa sasniegumi novērtēti ar vairākiem nozīmīgiem Lietuvas valsts apbalvojumiem.

1952. gadā V. Milašs absolvējis Kauņas 6. vidusskolu ar zelta medaļu un tā paša gada rudenī iestājies Kauņas Politehniskā institūta (KPI) Mehānikas fakultātē, to ar izcilību beidzis 1957. gadā, iegūstot šķiedru materiālu mašīnbūves inženiera kvalifikāciju. Pēc studijām KPI strādājis par lektoru, no 1962. gada bijis docents Tekstilmateriālu tehnoloģiju katedrā. Ieguvis tehnisko zinātņu doktora grādu. Kopš 1978. gada bijis KTU profesors, no 1988. līdz 1993. gadam vadījis Tekstila tehnoloģijas katedru, kopš 1992. gada bijis RTU promocijas padomes loceklis un aizstājamo promocijas darbu eksperts. Šos pienākumus pildīja līdz aiziešanai pensijā 2010. gadā.

50 gadu pedagoģiskā darba periodā V. Milašs uzrakstījis vairāk nekā 10 mācību grāmatas, pedagoģiskajā darbībā nepārtraukti pilnveidojis savu mācību metodiku, plaši lietojis informācijas tehnoloģijas, vadījis specializētas automatizētās projektēšanas programmas izstrādi, nodrošinot tās zinātnisko pamatojumu un algoritmus. Bijis daudzu doktorantūras komiteju vai padomju priekšsēdētājs, habilitācijas komisiju priekšsēdētājs, disertāciju eksperts. Vairāk nekā 150 zinātnisko rakstu autors.

RTU Goda doktora nosaukums V. Milašam piešķirts 2012. gadā par nozīmīgu ieguldījumu sadarbības veicināšanā zinātnisko pētījumu, zinātnisko kvalifikāciju izvērtēšanas, metodisko izstrādņu jomā un RTU un KTU kopējo programmu veidošanā.

RTU MLĶF Dizaina tehnoloģiju institūts

INTA STRAKOVA
(28.10.1936–08.04.2019)

2019. gada 8. aprīlī mūžībā aizgāja RTU Goda darbiniece, valsts emeritētā zinātniece Inta Strakova.

I. Strakova dzimusi 1936. gada 18. oktobrī Alojā. Viņa bija viena no pirmajām atjaunotā Rīgas Politehniskā institūta (tagad – RTU) absolventēm (1960). Tūlīt pēc aspirantūras pabeigšanas 1967. gadā viņa sāka darbu tolaik nesen izveidotajā Smalkās organiskās sintēzes tehnoloģijas katedrā (tagad – Bioloģiski aktīvo savienojumu ķīmijas tehnoloģijas katedra), lasot lekcijas priekšmetā «Organisko savienojumu sintēzes metodes» (līdz 1971). I. Strakova bija arī viena no mācību grāmatas «Organisko savienojumu sintēzes metodes» autorēm (E. Gudriniece, A. Kārkliņa, I. Strakova. Rīga: «Zvaigzne», 1976).

1968. gadā I. Strakova ieguva ķīmijas zinātņu kandidāta grādu, kas 1992. gadā tika pielīdzināts doktora grādam ķīmijā (*Dr. chem.*). 1972. gadā viņā tika ievēlēta par docenti. 1969. gadā par gada labāko zinātnisko darbu I. Strakova ieguva otro prēmiju Dmitrija Mendeļejeva Ķīmiķu biedrības rīkotajā Vissavienības konkursā. Pagājušā gadsimta 80. un 90. gados viņa pasniedza priekšmetu «Bioķīmijas pamati» un bija arī RPI Ķīmijas tehnoloģijas fakultātes virskuratore.

Pēdējos darba gados I. Strakova vairs lekcijas nelasīja, toties līdz pat 2014. gadam aktīvi piedalījās zinātniskajā darbā un bija Organiskās ķīmijas tehnoloģijas institūta vadošā pētniece.

Teātra mākslu mīlošo un visos institūta notikumos aktīvu dalību ņemošo Intu kolēģi un studenti pēdējos darba gados mīļi sauca par «Omi». Viņa bija katedrā visilgāk nostrādājusī darbiniece, kuras zaudējumu īpaši izjūt Organiskās ķīmijas tehnoloģijas institūta darbinieki un katedras absolventi.

I. Strakova apbedīta Carnikavas kapos.

Profesore Māra Jure,
akadēmiķis Māris Turks